1974 KIBRIS BARIŞ HAREKÂTININ 52.YILI VE AVRUPA'NIN TARAFLI YAKLAŞIMI

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Analiz No : 2026 / 31

21.07.2026

Kıbrıs adasında barışın önündeki en büyük engellerden biri, Avrupa Birliğinin (AB) sorunu tek taraflı ve tarihsel gerçeklerden kopuk bir şekilde ele almasıdır. AB, Rum tarafının reddiyeciliğini görmezden gelirken, Türkiyenin ve Kıbrıs Türklerinin egemen eşitlik ile iki devletli çözüm taleplerini BM Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı olduğunu öne sürerek görmezden gelmektedir. Bu çifte standart, 2004ten bu yana Türkiyenin AB üyelik sürecini bloke eden en önemli araç haline gelmiştir.

1963-1974: Türk Kıbrıslılara Yönelik Zulüm ve Barbarlık

Kıbrıs sorunu 1960ta kurulan ortak cumhuriyetin Rumlar tarafından tek taraflı olarak ihlâl edilmesiyle başlamıştır. 1963te Kanlı Noel saldırılarıyla başlayan süreçte, Kıbrıs Türkleri sistematik olarak hedef alınmıştır. Köyler basılmış, masum siviller katledilmiş, evler yakılmıştır. Bu zulüm 1974e kadar devam etmiştir.

Bu vahşetin en çarpıcı sahnelerinden biri Lefkoşa Barbarlık Müzesidir. Müze, tam anlamıyla bir katliam evidir. 24 Aralık 1963 gecesi (Kanlı Noel), Lefkoşanın Kumsal semtinde, İrfan Bey Sokağındaki ev, Rum askerleri tarafından makineli tüfeklerle taranmıştır. Ev sahibi Hasan Yusuf Gudumun ailesi ve misafirleri hedef alınmıştır.

Kıbrıs Türk Kuvvetleri Alayı doktoru Binbaşı Dr. Nihat İlhanın eşi Mürüvvet İlhan ve üç küçük çocuğu (Murat, Kutsi ve Hakan) banyodaki küvette saklanırken kurşun yağmuruna tutulmuştur. Anne ve üç çocuk küvette üst üste yığılmış halde katledilmiştir. Ev sahibesinin eşi Feride Hasan Gudum ise tuvalete sığınırken başından vurularak öldürülmüştür. Diğer aile fertleri ağır yaralanmıştır[1].

Bu olay dünya basınında geniş yer bulmuştur. Le Figarodan Max Clos, Lefkoşanın Kumsal semtinde, İrfan Bey Sokağındaki bir evin banyosunda babaları bir Türk subayı olduğu için

öldürülen bir anne ve üç küçük çocuğunu gördüm diye yazmıştır. Daily Express muhabirleri ise çocukların balmumundan yapılmış gibi annelerinin cesedi üzerinde yattığını anlatmıştır[2].

1966da katliamın gerçekleştiği bu ev, Barbarlık Müzesi adıyla ziyarete açılmıştır. Amaç, Kıbrıs Türk halkına yönelik soykırım girişimini ve barbarlığı gelecek nesillere belgelemektir. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sonrası restore edilen müze, bugün hâlâ o vahşetin tanığı olarak ziyaretçilerini beklemektedir. Bu ve benzeri olaylar (Muratağa, Sandallar katliamları vb.), Kıbrıs Türklerinin 1974e kadar maruz kaldığı etnik temizlik ve katliam tehdidinin somut kanıtlarıdır.

1974 Kıbrıs Barış Harekâtı: İşgal Değil, Soykırımı Önleyen Meşru Müdahale

20 Temmuz 1974te Türkiyenin gerçekleştirdiği Barış Harekâtı, Yunanistandaki cuntanın desteklediği darbe ve Enosis (Kıbrısın Yunanistana ilhakı) girişimine karşı yapılmıştır. Darbe, Kıbrıs Cumhuriyetini fiilen ortadan kaldırmış ve Türk toplumunu yok etme planını açıkça ortaya koymuştur.

Harekât, 1960 Garanti Antlaşmasının Türkiyeye verdiği hakka dayanmaktadır. Amaç, Kıbrıs Türklerini korumak ve Adada kalıcı bir katliamı önlemekti. Türk ordusu müdahale etmeseydi, 1963-1974 arasındaki zulmün çok daha büyük boyutlara ulaşması kaçınılmazdı. Harekât sonucunda Türk tarafı güvenli bir alana kavuştu ve Adada iki toplumlu bir yapı oluştu.

Bu nedenle 1974ü işgal olarak nitelendirmek, tarihsel gerçekleri çarpıtmaktır. Harekât, uluslararası hukukun ve garantörlük ilkeleri çerçevesinde meşru bir müdahaledir. Rum tarafının işgâl söylemi, kendi reddiyeciliğini ve 2004teki AB üyeliğiyle kazandığı veto gücünü meşrulaştırma aracıdır.

ABnin Çifte Standardı ve Rum Tarafı

AB, 2004 yılında Güney Kıbrıs Rum Yönetimini (GKRY), Adanın tamamı adına üye yaparken, Türk tarafını tamamen dışarıda bırakmıştır. O dönemde Annan Planını reddeden Rum tarafı ödüllendirilirken, planı kabul eden Türk tarafı cezalandırılmıştır. ABnin o günden beri izlediği politika, Yunan ve Rum tezlerini esas almak üzerine kuruludur.

ABnin 2025 Türkiye Raporunda açıkça görülmektedir: Türkiyenin iki devletli çözüm savunması BM Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı diye eleştirilmekte, Rum tarafının federasyon ısrarı ise sorgulanmamaktadır. Türkiyenin Kıbrıs Cumhuriyetini tanımaması ve doğrudan bağlantıları reddetmesi sürekli kınanırken, Rum tarafının siyasi eşitliği fiilen reddetmesi görmezden gelinmektedir[3].

Bu tutum, Rum tarafının Türk Kıbrıslıları eşit siyasi varlık olarak görmediğinin somut kanıtıdır. Rum siyasetçileri, BM Genel Sekreterinin Kuzey Kıbrıstaki Türk makamlarıyla görüşmesini bile statü yükseltme diye kriz haline getirmektedir. ABnin 2004 üyeliğiyle

Rumlara Türkiye üzerinde muazzam bir kaldıraç sağladığı ve Avrupanın kuzeyle doğrudan temastan kaçındığı da vurgulanmaktadır[4].

DW Türkçenin Mayıs 2026 tarihli Avrupa ve NATO Kıbrısı neden şimdi fark etti? videosu da bu yapısal sorunu gözler önüne sermektedir: Kıbrıs sorunu nedeniyle NATO ve AB arasında gizli bilgi paylaşımı bile yapılamamaktadır. Rum tarafının İsrail ve Yunanistanla enerji ve askeri işbirliği derinleşirken, AB bu ekseni destekler nitelikte davranmaktadır[5].

Sonuç: Gerçek Çözüm İçin Taraflılık Bırakılmalı

AB, Kıbrıs konusunda tarafsız bir arabulucu olmaktan çok uzaktır. Rum tarafının reddiyeciliğini örtbas ederken, Türk tezlerini ve Kıbrıs Türklerinin egemen eşitlik talebini sistematik olarak dışlamaktadır. 2004te verilen izolasyonları kaldırma sözü tutulmamış, Türk tarafı cezalandırılmaya devam edilmiştir.

Kıbrısta kalıcı barış ancak egemen eşitlik temelinde, iki devletli çözüm ile sağlanabilecektir. Bu, 1960ta başlayan ortaklık denemesinin fiilen çökmesi ve 1974 sonrası oluşan gerçeklerin kabul edilmesi anlamına gelmektedir. AB, Rum tarafını ödüllendiren ve Türk tarafını cezalandıran politikalarından vazgeçmedikçe, çözüm çabaları sonuçsuz kalmaya mahkûmdur.

Kıbrıs Türkleri, 1963-1974 arasında yaşanan barbarlığın acısını hâlâ taşımaktadır. Barbarlık Müzesi bunu her gün hatırlatmaktadır. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı bu acıyı sona erdirmiştir. ABnin bunu işgâl olarak sunması, tarihi değil, siyasi bir tercihtir. Gerçek çözüm, tarihi gerçekleri ve bugünkü gerçekleri kabul etmekle başlayabilecekmiş. ABnin çifte standardı ise bu çözümün önündeki en büyük engellerden biridir.

**Görsel: https://www.marinedealnews.com/kibrista-neler-oluyor/*

[1] Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Eski eserler ve Müzeler Dairesi, Barbarlık Müzesi Tarihçesi, Erişim: 20 Temmuz 2026, https://eemd.gov.ct.tr/MÜZE-VE-ÖREN-YERLERİ/Lefkoşa-Bölgesi/Barbarlık-Müzesi.

[2] Birleşik Krallık Parlamentosu, Written evidence submitted by the Turkish Republic of Northern Cyprus, President's Office, Erişim tarihi: 20 Temmuz 2026, https://publications.parliament.uk/pa/cm200405/cmselect/cmfaff/113/113we23.htm.

[3] Commission Staff Working Document - Türkiye 2025 Report, 4 Kasım 2025, Erişim: 20 Temmuz 2026, https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/4bb4ddd1-4f20-4ee0-92db-926996ec8dd1_en?filename=türkiye-report-2025.pdf.

[4] Yusuf Kanlı, Can Greek Cypriot Rejectionism Survive Another Peace Initiative, *EU Alive*, eualive.net, 19 Temmuz 2026, Erişim: 20 Temmuz 2026, https://eualive.net/can-greek-cypriot-rejectionism-survive-another-peace-initiative/.

[5] Avrupa ve NATO Kıbrısı Neden Şimdi Farketti?, *Deutsche Welle*, Mayıs 2026, Erişim tarihi: 20 Temmuz 2026, https://www.youtube.com/watch?v=2e6R6956apQ.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "1974 KIBRIS BARIŞ HAREKÂTININ 52.YILI VE AVRUPA'NIN TARAFLI YAKLAŞIMI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2026 / 31. Temmuz 21. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Analiz/1974-KIBRIS-BARIS-HAREKATININ-52-YILI-VE-AVRUPA-NIN-TARAFLI-YAKLASIMI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır